

{Nepředmětnost a budoucnost / Budoucnost a nepředmětnost}

Budoucnost je orientována na přítomnost a do přítomnosti; to platí i o „absolutní budoucnosti“ (Rahner). (Z toho je zřejmé, že termín není dobrý.) Ovšem přítomnost žije z budoucnosti (a do budoucnosti) a její život má tedy zdroj mimo ni (mimo přítomnost), „vně“ (což není zase dobře, protože jde o „vnějšek“ niternosti, tj. směrem k ještě větší niternosti). Vazba mezi nitrem a vnějškem je také časová – to je velmi významná okolnost. Nepředmětnost není danost, nýbrž dění. „Svět“ je založen převážně na danostech, resp. na reakcích na danosti. Ale skutečnost nelze redukovat jen na tyto struktury, které jsou z podstaty věcí odvozeny. Vztah fenoménu a skutečnosti: skutečné je to, co působí skutek, co je schopno vykonat skutek, kdežto fenomén není žádného skutku mocen, potřebuje vždy nějakou skutečnost (subjekt), jíž by se *dal* a která by pak odpověděla, reagovala. Je niternost i těch nejmenších událostí „nekonečná“? Jedině snad v tom smyslu, že události (a subjekty) jsou svou niterností otevřeny do budoucnosti, která nemá mezí – ani konců, ani počátků. Chybná představa, že v nitru je něco „dáno“. Problém paměti: může si třeba atom „pamatovat“ všechny kontexty, do nichž byl v minulosti zapojen?

(Hloubětín, 18. 8. 81, přepis – 810818–2.)